

Перші дні в Онтаріо

Довідник для новоприбулих

Виданий за підтримки:

© Ontario Council of Agencies Serving Immigrants 2008

First Days Guide - Ukrainian

Зміст

Вступ.....	1
Прибуття в Онтаріо	3
Житло	5
Здоров'я	11
Працевлаштування	16
Освіта.....	20
Імміграція та громадянство	22
Правові послуги	24
Громада та відпочинок	26
Інформація для споживача	28
Наступні кроки	35

ЛАСКАВО ПРОСИМО В ОНТАРІО!

Переїзд до нової країни може бути важким. Доводиться покидати друзів, а іноді й родину. На новому місці все виглядає інакше ніж там, звідки Ви щойно прибули. Школа, система охорони здоров'я, робота та закони можуть видатися дуже дивними, залежно від того, з якої країни Ви приїхали. Пошук Вашого власного шляху в Онтаріо може зайняти довгий час, особливо, якщо у Вас немає правильної інформації і Ви не знаєте що робити.

«Перші дні» написані людьми на Settlement.Org, веб-сторінці, призначеній для новоприбулих і створеній людьми, які щодня допомагають в облаштуванні новоприбулим. Довідник дає відповіді на найважливіші запитання, які ставлять новоприбулі, і допомагає їм зробити перші кроки на їхній новій батьківщині – в Онтаріо.

«Перші дні» нададуть Вам інформацію, необхідну протягом перших двох тижнів перебування в Онтаріо. Довідник не містить відповідей на всі Ваші запитання щодо проживання в Онтаріо, однак він допоможе Вам зробити перші кроки. Існує безліч інших джерел інформації, про них ми розповімо Вам згодом. Якщо Ви маєте доступ до комп'ютера та Інтернету, відвідайте веб-сторінку Settlement.Org, www.settlement.org для отримання детальнішої інформації про все, що Ви прочитали тут або відповіді на можливі інші запитання.

Цей довідник містить багато інформації. Можливо, Вам буде важко вирішити з чого почати. Не поспішайте й уважно прочитайте довідник, щоб дізнатися про те, що для Вас важливе і що робити далі.

У деякого тут вже є друзі, які можуть допомогти їм у деяких важливих справах та пояснити як певні речі працюють в Канаді. Це дійсно може допомогти, однак все ж прочитайте цей довідник, щоб самому зрозуміти цю важливу інформацію. Можливо Вас не чекають друзі, тоді Вам доведеться багато зробити самому. Окрім того, є багато справ, які Ви зможете зробити до приїзду в Онтаріо і які допоможуть Вам згодом.

Протягом першого тижня у Канаді Вам треба буде зробити багато справ. Доведеться заповнити велику кількість урядових форм. Ці форми допоможуть Вам отримати документи, назви яких Вам будуть незрозумілі і назви - SIN, ОНІР, ССТВ, тощо. Ці форми безкоштовні. Часто їх можна роздрукувати з Інтернету. Вам не потрібно платити за допомогу у їх заповненні. У цьому Вам безкоштовно допоможуть агенції з адаптації. У цьому довіднику ми підкажемо Вам як до них звернутися.

Довідник складається з тематичних розділів, так само як веб-сторінка Settlement.Org. Ви знайдете перелік справ, які необхідно зробити протягом перших тижнів перебування в Онтаріо. У розділах довідника про це розповідається більш детально. Кожна з секцій надаватиме Вам додаткову інформацію. На веб-сторінці є посилання на більш детальні статті, а також інформація про те, де Ви можете отримати допомогу. Ви можете завантажити з веб-сторінки і роздрукувати необхідні для Вас форми.

СПРАВИ, ЯКІ ТРЕБА ЗРОБИТИ ПРОТЯГОМ ПЕРШИХ ТИЖНІВ

Ви повинні вирішити що робити спочатку. Можливо Вам не потрібно робити кожен з цих справ. Наприклад, якщо у Вас немає дітей, Вам не треба шукати школу неподалік від дому. Деякі справи слід буде зробити одразу, наприклад подати заявку на отримання картки охорони здоров'я (health card) або Номера Соціального Страхування (Social Insurance Number).

Якщо у Вас є друзі або родичі в місцевості, де Ви плануєте жити, вони можуть допомогти Вам. Попросіть їх ознайомити Вас де і що знаходиться та допомогти з пошуком житла. Вони можуть також допомогти Вам більше дізнатися про мешканців в даній околиці.

- Знайдіть житло
- Подайте заявку на Номер Соціального Страхування (SIN)
- Подайте заявку на картку охорони здоров'я (OHIP)
- Подайте заявку на Допомогу на дітей (Child Tax Benefit)
- Відкрийте рахунок у банку
- Отримайте інформацію про пошуки роботи
- Знайдіть найближчу агенцію з адаптації новоприбулих (Settlement Agency)
- Знайдіть найближчий центр охорони здоров'я (Community Health Centre)
- Знайдіть найближчий центр працевлаштування (Employment Resource Centre)
- Знайдіть найближчу громадську бібліотеку (Public Library)
- Отримайте інформацію про Ваші права як працівника та орендаря житла
- Довідайтеся як влаштувати дітей до школи
- Отримайте карти вулиць та дізнайтеся про автобусні маршрути
- Знайдіть курси англійської мови для себе та своєї сім'ї
- Дізнайтеся де можна робити закупки
- За інформацією зверніться на www.settlement.org

СКІЛЬКИ КОШТУЄ ОБЛАШТУВАННЯ В КАНАДІ?

Воно може коштувати дорожче ніж Ви сподіваєтеся. Міністерство у справах громадянства та імміграції Канади (Citizenship and Immigration Canada) просить надати підтвердження наявних коштів ("proof of funds") у момент прибуття до країни. Вони хочуть, щоб Ви довели, що у Вас є достатньо коштів для забезпечення себе та своєї родини після прибуття у Канаду.

Однак тієї суми, наявності якої у Вас вони вимагають очевидно недостатньо для того, щоб забезпечити Вам таке життя, яке Ви мали у своїй країні. Багато новоприбулих не можуть знайти роботу протягом багатьох місяців. Вам знадобиться певний час для того, щоб зробити Ваше нове життя тут таким, якого Ви хочете.

Коли Ви винаймете квартиру, Вам доведеться заплатити орендну плату за перший і останній місяці, перш ніж Ви поселитесь у ній. У деяких квартирах є меблі, однак у більшості їх немає. Вам треба буде придбати меблі для свого помешкання. Можливо, Вам слід буде купити зимовий одяг. Вам треба буде платити за проїзд, телефон, їжу, ліки, розваги... Список витрат буде довгим.

Витрати є різними у різних містах. Щоб краще зорієнтуватись у цінах на житло в Канаді, ми радимо прочитати статтю «Скільки коштує прожиття в Канаді сім'ї з трьох осіб?» на сайті Settlement.Org за адресою www.settlement.org/FD/01.

Дізнайтеся про вартість прожиття у місті, де Ви плануєте жити. Привезіть з собою якомога більше грошей для того, щоб Вам було легше протягом перших місяців.

ПРИБУТТЯ В ОНТАРІО

Під час проходження митного контролю та імміграційних процедур, задайте канадському імміграційному офіцеру запитання, які можуть у Вас виникнути щодо Вашого імміграційного або візового статусу. Якщо не зробити цього відразу, потім буде важче отримати потрібні відповіді.

Якщо Ви читаєте цей довідник ще до прибуття в Онтаріо, прочитайте статтю «Які документи привезти з собою, що будуть необхідні для реєстрації у якості нового іммігранта в Канаді» www.settlement.org/FD/02.

Якщо Ви проходите цю процедуру у «Міжнародному аеропорту ім. Лестера Б. Пірсона» у Торонто (Lester B. Pearson International Airport), «Інформаційний кіоск з прийому іммігрантів та надання інформаційних послуг» (Immigrant Reception and Information Services (IRIS) kiosk) запропонує Вам пакет корисної інформації, що стане Вам у пригоді. З інформації цього пакету Ви дізнаєтеся про те, що зробити у першу чергу після прибуття в Онтаріо і де знайти агенції, що допомагають новим іммігрантам.

Персонал аеропорта може підказати Вам як найкраще добратися до місця, де Ви плануєте зупинитися. При аеропортах часто є автобуси, таксі та інші транспортні засоби, що відвезуть Вас у потрібне місце. Послуги деяких з них коштують значно більше ніж інші, залежно від місця, куди Вам потрібно їхати, тому дізнайтеся про вартість послуг, запитавши у персоналу аеропорта або працівників транспортного сервісу, перш ніж прийняти рішення.

ЗНАЙОМСТВО З ВАШИМ НОВИМ МІСТОМ

Після першого приїзду Вам треба буде зробити безліч справ. Частина Вашого часу слід буде присвятити знайомству з Вашим новим містом. Найкраще це можна зробити, побувши деякий час у ролі туриста!

Перед прибуттям, ознайомтеся з туристичною інформацією про місто, у якому Ви плануєте поселитися. Прибувши на місце, проведіть кілька днів подорожуючи містом на машині або автобусом. Від цього буде чимала користь. А саме:

- Ви дізнаєтеся про те, де знаходяться різні магазини
- Дізнаєтеся про найзручніші маршрути до різних місць
- Дізнаєтеся наявні послуги та заклади

До того ж, це чудовий спосіб розслабитися й відпочити від переїзду, перш ніж розпочати роботу з облаштування у Вашому новому домі.

ПРО ОНТАРІО

Погода

Онтаріо – це велика провінція, отже температура є різною у різних регіонах.

Навіть в одному і тому ж регіоні температури можуть бути різними. Як правило, січень є найхолоднішим місяцем у році, а липень - найтеплішим. По телебаченню та радіо передають прогнози температур у градусах Цельсія (C), Але часто одночасно повідомляють температуру у градусах по Фаренгейту (F).

Є чотири пори року:

ЗИМА – 3 21 ГРУДНЯ ПО 19 БЕРЕЗНЯ

Температура взимку є низька. Часто падає сніг. У зимові місяці (грудень, січень і лютий), температура на більшості території країни переважно нижча 0°C, як вдень так і вночі. Температура у деяких регіонах провінції може сягати більш ніж -25°C. На більшості території

Онтаріо сніг може лежати від середини грудня до середини березня. Чим далі на північ, тим тривалішою й холоднішою є зима. www.settlement.org/FD/24

ВЕСНА - 3 20 БЕРЕЗНЯ ПО 20 ЧЕРВНЯ

Весна – це дощовий сезон у більшості регіонів Онтаріо. Денні температури зростають упродовж цієї пори року, але ночі все ще холодні. Середня денна температура становить близько 12°C у березні, квітні та на початку травня.

ЛІТО – 3 21 ЧЕРВНЯ ПО 21 ВЕРЕСНЯ

Літо починається 21 червня, але, для більшості онтарійців, липень та серпень є основними літніми місяцями. Влітку, на більшості території країни панує дуже тепла погода. На півдні Онтаріо денні температури, як правило, перевищують 20°C, часто сягаючи понад 30°C. Літо може бути гарячим і дуже вологим. Через телебачення і радіо попереджають про загрози для здоров'я, пов'язані зі спекою, сонцем та смогом.

ОСІНЬ - 3 22 ВЕРЕСНЯ ПО 20 ГРУДНЯ

Осінь починається у вересні. Холодніє, листя багатьох дерев змінює колір і опадає. У цю пору року може часто падати дощ. У деяких північних регіонах Онтаріо сніг може почати падати наприкінці жовтня. Середня денна температура становить близько 10°C - 12°C у більшості провінцій і знижується з наближенням зими. Осінні місяці: вересень, жовтень і листопад.

Зими в Онтаріо можуть бути дуже холодними та сніжними. Якщо Ви виходець з теплої країни, зима буде для Вас сильним потрясінням. Зима – це час снігових розваг, але важливо знати про можливі небезпеки і про те, як не замерзнути. Подаємо список зимового одягу, який Вам знадобиться:

- Теплі черевики
- Тепла куртка, що захищає від вітру
- Шарф, що захищає ший і/або обличчя
- Рукавиці з теплою підкладкою
- Тепла натільна білизна
- Шапка, що накриває вуха. Це важливий елемент зимового одягу, оскільки голова – це та частина тіла, через яку організм втрачає більшість тепла.

Про погоду у Вашому регіоні Ви дізнаєтеся з повідомлень по радіо, телебаченню або з щоденних газет.

ПОШУКИ ДОПОМОГИ

Агенції з адаптації

Є багато агенцій, які можуть допомогти розпочати нове життя в Онтаріо. Їх називають «Агенціями з адаптації» або «Агенціям послуг для іммігрантів» (Settlement or Immigrant Service Agencies). Вони допомагають особам, які іммігрували в Онтаріо.

Відразу після приїзду в Онтаріо, знайдіть найближчу агенцію з адаптації. Там Вам допомогатимуть облаштуватися у новому для Вас місті. Можливо, відразу після приїзду Ви оселитесь у готелі. Агенції з адаптації можуть допомогти Вам знайти перше житло. Також Вам можуть допомогти дізнатися більше про місцеву громаду.

Можливо Ви чутимете як люди називають ці центри «агенціями ISAP» (ISAP Agencies), «багатокультурними центрами» (multicultural centres) або «агенціями послуг для іммігрантів» (immigrant-serving agencies). Можливо, у країні звідки Ви прибули також надається цей вид послуг, а можливо і ні. У Канаді послуги з адаптації надаються безкоштовно і завжди конфіденційно. Ось деякі з них:

- Послуги з роз'яснення та письмового перекладу документів
- Допомога у пошуку житла, курсів англійської мови, роботи, навчальних програм або місць для покупки недорогих продуктів, одягу чи меблів
- Допомога у заповненні форм та інших документів
- Інформація про інші корисні ресурси, які є в даній околиці

Прибувши у нове місце поселення, Ви можете звернутись до агенції з адаптації або в аналогічну службу чи зайти на сайт [Settlement.Org](http://www.settlement.org) у розділ «Знайдіть допомогу поблизу від дому» (Find Help Close to Home). www.settlement.org/FD/04

Інформаційні центри для новоприбулих (NIC)

Якщо Ви проживаєте у Торонто або у регіоні Peel, Ви можете спершу звернутися в «Інформаційний центр для новоприбулих» (Newcomer Information Centre (NIC)). NIC направить Вас до агенції, що діє при локальній громаді, що допоможе Вам облаштуватися в «Торонто та околицях» (Greater Toronto Area). Пошукайте найближчий NIC у телефонній книзі.

Інформаційні центри при місцевих громадах (Community Information Centers)

Якщо Ви шукаєте інформацію про життя громади в даній околиці, соціальні, урядові та послуги з охорони здоров'я, зателефонуйте до інформаційного центру, що діє при Вашій місцевій громаді. Там Вам допоможуть знайти безкоштовні послуги, які надаються у районі, де Ви живете. Це безкоштовно та конфіденційно. Вам не треба буде повідомляти будь-яку свою особисту інформацію.

Щоб знайти найближчий «Інформаційний центр при місцевій громаді», пошукайте у розділі «блакитні сторінки» (blue pages) телефонної книги. Шукайте розділ «Інформація про місцеву громаду» (Community Information). У телефонній книзі буде вказано номер телефону і адресу центру. Якщо Ви не впевнені у тому, як використовувати телефонну книгу, прочитайте розділ «Користування телефонною книгою» у розділі «**Інформація для споживача**» цього довідника.

У багатьох регіонах для отримання інформації про місцеву громаду достатньо набрати номер 211.

ВІДОМСТВО У СПРАВАХ ГРОМАДЯНСТВА ТА ІММІГРАЦІЇ В КАНАДУ

Якщо у Вас є запитання про Ваш імміграційний статус після прибуття у Канаду, зателефонуйте до довідкового центру «Міністерства у справах громадянства та імміграції Канади» (CIC).

Ви можете отримати інформацію, прослухавши записане повідомлення, на протязі 24 годин на добу, 7 днів на тиждень.

Якщо Ви хочете поговорити з оператором, зателефонуйте з 8:00 до 16:00 з понеділка по п'ятницю. Номер телефонного центру: **1-888-242-2100**. Довідковий центр надає послуги лише англійською й французькою мовами.

ЖИТЛО

ПОШУКИ ЖИТЛА

Якщо є така можливість, спробуйте ще до приїзду домовитися про те, де Ви перебудете перші кілька ночей. Ви можете звернутися до туристичної компанії у своїй країні, щоб знайти і зарезервувати місце для тимчасового проживання у Торонто або в іншому місті Онтаріо.

Прибувши до Північної Америки, Ви можете зателефонувати до «Туризм Онтаріо» (Tourism Ontario) за номером 1-800-ONTARIO (**1-800-668-2746**). «Туризм Онтаріо» може допомогти Вам знайти і зарезервувати кімнату. Ця послуга є безкоштовна.

Вам треба буде десь зупинитися на час пошуків житла. Ви можете пошукати готель, готель типу «постіль і сніданок», готель квартирного типу, гуртожиток для подорожуючих або студентський гуртожиток при університеті чи коледжі. Ви можете зупинитися у гуртожитку для подорожуючих чи студентському гуртожитку на кілька днів, тижнів чи місяців, витративши менше грошей ніж на готель. Готель типу «постіль і сніданок» - це кімната у чьомусь будинку, де господар щодня подає Вам сніданок.

Якщо Ви прибуваєте в міжнародний аеропорт «Лестер Б. Пірсон» у Торонто і не маєте місця де зупинитися, пошукайте знак «Послуги з прийому іммігрантів та інформація» (Immigrant Reception and Information Services (IRIS)) або зателефонуйте за номером **905-672-3660**. Вони володіють інформацією про готелі та місця, де можна зупинитися поблизу аеропорта. Готелі неподалік аеропорта дорогі, тому спробуйте знайти готелі ближче до міста.

В Онтаріо є багато дорогого житла. Ваше перше помешкання може бути не таким, якого Ви собі бажаєте. Вам потрібен час, щоб зрозуміти ринок оренди житла і визначити у якому районі Ви хочете жити. Намагайтеся не витратити надто багато своїх грошей на оплату житла. Більшості новоприбулих не вдається знайти роботу упродовж багатьох місяців.

Більшість експертів радять не витратити більш ніж третину (33.3%) Вашого загального неоподаткованого доходу на оплату житла.

ВИДИ ЖИТЛА

Ви можете заощадити гроші, ділячи орендну плату за квартиру або будинок з іншими людьми. Так часто роблять студенти та молоді люди, однак те саме можуть робити люди більш зрілого віку, щоб заощадити кошти.

Суми за оренду житла будуть різними, залежно від частини міста. Зазвичай, орендна плата зростає поблизу центру міста. Зберіть якомога більше інформації про ринок оренди житла перед приїздом.

Запитання, які слід поставити перш ніж орендувати житло:

- Чи близько від квартири до зупинки автобуса чи станції метро?
- Які ще послуги є поблизу? (школи, крамниці, пральні, парки, ігрові майданчики, культурно-спортивні центри (community centres), медичні клініки, церкви)
- Чи тихо у квартирі?
- Якими є інші мешканці?
- Якщо у Вас є авто, чи є місце для паркування?
- Чи безпечний цей район?
- Якщо у Вас є діти, чи близько до школи?
- Чи слід додатково оплачувати опалення й електроенергію?

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Наводимо деякі джерела інформації, з яких Ви можете дізнатися більше про пошук житла перед прибуттям в Онтаріо.

Послуги з оренди нерухомості (Real Estate Rental Services): Ці послуги також називають Менеджментом оренди нерухомості (Property Rental Management) або Послугами з пошуку оренди (Rental Locators). Це компанії, що допомагають квартироздавачам шукати нових орендарів. Ви можете звернутися до них з проханням допомогти Вам знайти житло, заплативши за це певну суму.

Запитайте у них про те, які послуги вони надають. Чи повертають вони гроші у випадку, якщо Ви незадоволені їхніми послугами? Якщо ні, **не платіть** жодних грошей і не користайтесь цими послугами.

«Переселення у межах Канади» (Relocate Canada): Це онлайнвий довідник для людей, що переселяються у межах Канади або візджають у Канаду. Ви можете пошукати потрібне місто та відповідну інформацію про житло, опіку дітей, погоду, витрати та багато іншого. Ви також можете завантажити телефоний довідник для потрібного міста www.settlement.org/FD/03.

«Жовті сторінки» (Yellow Pages): "Жовті сторінки" – це розділ у телефонній книзі, де в алфавітному порядку перелічені комерційні фірми. Комерційні фірми згруповані у категорії. Ви можете пошукати послуги з оренди нерухомості через «Жовті сторінки» в Інтернеті на сайті www.settlement.org/FD/18.

Оголошення (Classified Advertisements): Більшість газет в Онтаріо мають розділ оголошень, де багато власників нерухомості розміщують оголошення про здачу в оренду або лізинг. Як правило, власники нерухомості розміщують свої оголошення за місяць до терміну, коли вони хочуть прийняти мешканців.

Читання цих оголошень допоможе Вам дізнатися про вартість та наявність того виду житла, яке Вам потрібне. Ви можете зайти ці газетні оголошення про оренду житла на багатьох сайтах газет Онтаріо.

Переважно люди спочатку повинні прибути в Онтаріо, і тільки після цього можуть знайти житло, особисто зустрівшись з орендодавцем. Ви можете спробувати зателефонувати здавачеві житла перед приїздом в Онтаріо, але не очікуйте, що для Вас притримають квартиру. Більшість орендодавців хочуть особисто зустрітися з Вами перш ніж віддати квартиру або дім Вам в оренду.

Агенції з адаптації

Прибувши в Онтаріо, Ви можете звернутися до агенції з адаптації у Вашій околиці. Вони надають багато послуг для новоприбулих. Вони можуть допомогти Вам знайти житло, роботу і надати інші послуги та потрібну Вам інформацію, щоб допомогти облаштуватися у новій для Вас громаді.

Іноді ці центри називають «ISAP Agencies», «Багатокультурними центрами» (multicultural centres), або «Центрами послуг для іммігрантів» (immigrant-serving centres). Усі ці назви означають одне і те ж. Вони надають допомогу новим іммігрантам в Онтаріо.

Прибувши до свого нового місця проживання, Ви можете відвідати агенцію з адаптації.

На Settlement.Org Ви можете знайти список агенцій у розділі «Find Help Close to Home» («Знайдіть допомогу поблизу від дому»), зайшовши на сайт www.settlement.org/FD/04.

Центри допомоги по пошуку житла

У багатьох територіальних громадах є «Центри допомоги по пошуку житла» (Housing Help Centres), де людям допомагають знайти недороге житло. Цією послугою Ви зможете скористатися лише після прибуття в Онтаріо. Її використовують люди, у яких немає значних коштів. Агенція з адаптації може допомогти Вам знайти «Центр допомоги у пошуку житла» у Вашому місті.

Центри надають такі послуги:

- Допомога у пошуку житла
- Інформація про правові послуги та «Акт про оренду житла» (Residential Tenancies Act) – закон, який захищає жильців
- Інформація про планування Вашого бюджету
- Допомога орендарам у спілкуванні з соціальними працівниками, особами, що надають правову допомогу, організаціями, що надають соціальне житло та менеджерами з нерухомості
- Список приватних орендодавців житла
- Інформація про орендодавця і навчання
- Допомога у поданні прохання про соціальне житло
- Інформація про гуртожитки / притулки
- Допомога у пошуку програм, для інших потреб, таких як їжа, одяг, охорона здоров'я

Дошки оголошень

Ви можете знайти дошки оголошень у культурно-спортивних центрах, пральнях, магазинах продовольчих товарів та в інших місцевих бізнесових установах. Ці дошки оголошень часто містять інформацію про здачу житла в оренду.

У більшості університетів та коледжів є дошки оголошень з інформацією про житло, а також веб-сторінки та житлові бюро, що допомагають студентам знайти житло для оренди. Якщо Ви студент, прочитайте інформацію на дошках оголошень служб допомоги у пошуку житла в коледжі та університеті. Це дуже хороші джерела інформації.

Іноді ви бачите таблиці **«Здається в оренду» ("For Rent")** або **Вакантне житло ("Vacancy")** перед багатоквартирними житловими будинками або у вікнах будинків, що здають в оренду кімнати або квартири. Крім цього, Ви також можете запитати суперінтендантів - управителів багатоквартирних житлових будинків про те, чи з'явиться незабаром вакантне житло. Попросіть їх помістити Ваше прізвище у список очікування.

Родичі та друзі часто знають про житло, яке здається в оренду. Скажіть їм про те, що Ви шукаєте житло.

Почніть пошук у невеликих будівлях або знайдіть власників житла, які здають квартири чи кімнати у своїх будинках. Деякі великі компанії, що здають в оренду житло, просять повідомити їм прізвища людей, що живуть у цьому місті і знають Вас. Або хочуть, щоб Ви заплатили велику заставу перш ніж дати Вам житло в оренду.

Для детальнішої інформації дивіться: «Як мені знайти житло для оренди?»

www.settlement.org/FD/05

ДОКУМЕНТИ І ЗАЯВКИ

До заявки на оренду житла Вам, можливо, слід буде подати такі документи:

- лист від Вашого роботодавця з інформацією про Ваш дохід
- довідка з банку, що підтверджує наявність у Вас достатньої суми грошей
- результати перевірки кредитоспроможності
- гарант або поручитель (особа, що дає обіцянку платити Вашу орендну плату у разі, якщо Ви будете неспроможні це робити), якщо у Вас низький дохід або якщо у Вас немає доходу
- особисті рекомендації, наприклад від попередніх орендодавців, друзів, працівника служби адаптації або вчителя мови

Дехто з нових іммігрантів та біженців має мало грошей, не має роботи і має дуже мало знайомих в Онтаріо. Вони не можуть надати всі ці документи.

ЗАСТАВИ

Зазвичай Вам треба буде внести заставу у вигляді плати за оренду останнього місяця, перш ніж Ви в'їдете у нове помешкання. Ви можете оплатити її готівкою, чеком, гарантованим банком чеком або платіжним дорученням. Завжди просіть дати квитанцію.

Якщо в орендну плату не включено оплату комунальних послуг, таких як водопостачання та електроенергія, Вам слід звернутися до компанії, що надає комунальні послуги, відкрити рахунок і активувати ці послуги.

Не платіть заставу, розмір якої перевищує орендну плату за перший і останній місяці. Вам мають дати письмову квитанцію про оплату. Ваш орендодавець повинен щороку виплачувати Вам відсотки по внесеній заставі. Орендодавець виплатить Вам заставу та відповідні відсотки коли Ви виселятиметеся з житла. Це єдиний вид застави дозволений законом.

Закон забороняє орендодавцеві просити орендаря сплатити «забезпечувальний платіж» ("security deposit") як сплату за можливі ушкодження або «оплату ключа» ("key money"), яка перевищує суму, необхідну для заміни ключа.

НАЙМ

Після ухвали орендодавцем Вашої заявки, він буде готовий до передачі квартири Вам в оренду. Потім Ви підписуєте договір про оренду або найм. Це юридичний договір між Вами (Орендатором) та особою або компанією, яка здає житло в оренду (Орендодавцем). Іноді орендодавець не проситиме Вас підписувати договір. Це так звана «помісячна оренда».

Ви можете вибирати між підписанням договору про найм або помісячною орендою. В обох випадках, Ви і Ваш орендодавець повинні дотримуватися законів та «Акту про оренду житла».

Уважно прочитайте договір. Ви повинні дати згоду на умови, викладені у договорі перш ніж підписувати його.

У Договорі вказується:

- термін дії договору (як правило 12 місяців)
- розмір орендної плати
- час, коли оплата зростає
- що включено в орендну плату (наприклад: паркування або комунальні послуги)
- інша інформація та правила про квартиру

Наприкінці терміну оренди Ви можете продовжити договір або помісячно орендувати житло. Ви не зобов'язані підписувати новий договір. Якщо Ви хочете виселитися, Вам слід написати листа орендодавцеві за 60 днів до виселення і повідомити коли Ви покинете житло.

Орендатор повинен:

- вчасно платити орендну плату. Як правило, орендну плату слід вносити у перший день кожного місяця, однак про точний термін буде вказано у Вашому договорі.
- підтримувати чистоту в квартирі і викидати сміття у передбачене для цього місце.
- не дозволяти іншим людям жити у квартирі. (Відвідувачі можуть зупинитися у Вас на кілька днів, але не на довго.)
- не турбувати інших орендаторів

Орендатори мають право на:

- чисте, доглянуте житло з постачанням електрики, води, електричними побутовими приладами у робочому стані (холодильник і кухонна плита) та опалення.
- недоторканість особистого житла. Орендодавець повинен дати Вам письмове повідомлення за 24 години до того, як зайти до Вашого помешкання за виключенням екстрених випадків (наприклад, пожежі)

- і оренду житла протягом терміну, передбаченого договором або законом.

Після поселення у нове помешкання, складіть план дій на випадок пожежі. Попрактикуйте ці дії разом з сім'єю. Перевірте чи працює Ваша протидимова сигналізація. Ніколи не виймайте батарей крім випадків, коли їх треба замінити.

Добре мати страхування для свого помешкання.

Ви можете знайти додаткову інформацію про пошуки житла в Онтаріо на Settlement.Org у розділі «Housing» («Житло») на сайті www.settlement.org/FD/06.

ЗДОРОВ'Я

Вам важливо зрозуміти систему охорони здоров'я в Онтаріо ще до приїзду сюди. Уряд Канади і провінційні уряди збирають податки для оплати медичних послуг та медичного страхування. «План Страхування Здоров'я Провінції Онтаріо» (OHIP) дає жителям Онтаріо можливість безкоштовно отримувати основні та невідкладні медичні послуги.

ПОДАННЯ ЗАЯВКИ НА «ПЛАН СТРАХУВАННЯ ЗДОРОВ'Я ПРОВІНЦІЇ ОНТАРІО» (OHIP)

Ваша картка охорони здоров'я

OHIP – «План Страхування Здоров'я Провінції Онтаріо». Він забезпечує надання багатьох різних послуг в галузі охорони здоров'я, фінансує надання основних та невідкладних медичних послуг.

OHIP не оплачує вартість медикаментів або послуги дантиста. Надавачі медичних послуг, тобто лікарі, лікарні та клініки, що приймають хворих без попереднього запису, перевірятимуть Вашу

картку охорони здоров'я (картку OHIP) під час кожного візиту. Важливо завжди носити з собою свою картку, щоб мати можливість отримати медичну допомогу в разі невідкладної потреби.

Більшість новоприбулих **НЕ МОЖУТЬ** отримати картку OHIP протягом перших трьох (3) місяців проживання в Онтаріо. Ви отримаєте картку OHIP поштою через три місяці від подачі заявки. Дуже важливо подати заявку на отримання картки охорони здоров'я відразу ж після прибуття в Онтаріо, щоб якнайшвидше отримати страхування.

Для подання заявки Вам слід піти у представництво OHIP. Зателефонуйте у «Міністерство охорони здоров'я і довготермінової опіки Онтаріо» (Ontario Ministry of Health and Long-Term Care) і запитайте де знаходиться найближче представництво. Ось їхній номер телефону: **1-800-268-1153**, він безкоштовний для дзвінків з Онтаріо або **416-327-4327**, якщо Ви телефонуйте з Торонто.

У представництві OHIP Вам треба буде заповнити заявку. Крім цього, треба буде пред'явити оригінали документів, що підтверджують Ваш імміграційний статус і факт проживання в Онтаріо. Якщо у Вас є діти віком п'ятнадцять з половиною років або старші, їм треба буде піти в представництво з Вами. Працівники представництва OHIP зроблять фото для їх карок.

Після прийняття Вашої заявки, OHIP надішле Вам поштою картку охорони здоров'я.

Добре було б оформити договір страхування здоров'я у приватної компанії відразу після приїзду, щоб Ви мали можливість отримати медичні послуги протягом 3-місячного періоду очікування. Зверніться до Канадської Асоціації Страхування Життя і Здоров'я (Canadian Life and Health Insurance OmbudService (CLHIO)), щоб отримати інформацію про страхові компанії - **1-800-268-8099**, на цей номер можна безкоштовно зателефонувати з будь-якого місця в Онтаріо.

Приватне страхування здоров'я

На Settlement.Org ми маємо список приватних страхових компаній, які пропонують індивідуальні плани страхування здоров'я. Можливо, до нього включено не всі страхові компанії, що пропонують цей вид страхування. Ми не підтримуємо якусь конкретну компанію. Найкраще поспілкуватися з представниками багатьох компаній, щоб знайти найкраще страхування для себе.

Зазвичай, потрібне Вам страхування буде призначене для «відвідувачів Канади» ("visitors to Canada"). Запитайте страховиків чи надають вони послуги з страхування нових іммігрантів до Канаду. **Ви ПОВИННІ придбати таке страхування на протязі 5 днів після прибуття в Онтаріо, інакше страхові компанії можуть відмовити Вам у наданні цього покриття.** Більш детальну

інформацію Ви знайдете тут: Private Health Insurance for New Immigrants («Приватне медичне страхування для нових іммігрантів») www.settlement.org/FD/07

Важливо знати про те, що:

Страхові компанії отримують щоденну премію за кожну особу. Залежно від Вашого віку та придбаного плану, премія може становити від \$2.00 до понад \$8.00 за день.

Більшість приватних страхових компаній, що працюють у сфері медичного страхування не платитимуть за лікування захворювань, які були у Вас до отримання страхування, навіть якщо Ви про них не знали.

Часто передбачено невеликий термін очікування перш ніж Ви зможете подати вимоги.

Більшість страхових полісів покривають випадки надання невідкладної медичної допомоги, необхідного лікування, проведення медичних тестів та медикаментозного лікування, призначеного лікарем.

Більшість тимчасових планів страхування здоров'я для новоприбулих не оплачують «регулярні» обстеження та візити до сімейного лікаря.

Якщо Вам потрібні медичні послуги, спершу зателефонуйте страховій компанії і запитайте чи заплатить вона за них.

ПОШУКИ ЛІКАРЯ АБО ДАНТИСТА

ЛІКАР

Сімейний лікар (Family doctor, Family Physician, General Practitioner або G.P.) – це переважно перша особа, яку Ви бачите, коли відчуваєте себе недобре або коли Ви хворі. Вам потрібно знайти лікаря, який набирає нових пацієнтів.

До сімейного лікаря, Ви йдете у тому випадку коли захворіли, за винятком невідкладних ситуацій, коли Вам необхідно їхати у лікарню. Ваш лікар веде записи про стан Вашого здоров'я і проведене лікування, знайомить з ними Вас та Вашу сім'ю.

Як знайти сімейного лікаря

Послуги з пошуків сімейного лікаря: Зверніться до послуг з пошуку сімейного лікаря до «Коледжу лікарів та хірургів Онтаріо» (College of Physicians and Surgeons of Ontario), які допоможуть знайти лікаря у Вашій місцевості. Ви можете також зателефонувати за номером **1-800-268-7096 розширення 626 (Toronto 416-967-2626)** з будь-якої точки Онтаріо.

«Жовті сторінки»: ще один спосіб знайти лікаря – пошукати у довіднику «Жовті сторінки» (Yellow Pages) Вашої місцевої телефонної книги. Шукайте у розділах «Лікарі та хірурги для сімейної медицини», «Сімейні лікарі» (Physicians & Surgeons for Family Medicine, Family Practice або Family Physician).

Ви також можете запитати у своїх друзів або родичів про те, чи їхній лікар приймає нових пацієнтів. Не чекайте доти, доки захворісте, щоб почати шукати сімейного лікаря.

Можливо, Вам не вдасться знайти у своїй місцевості лікаря, який набирає нових пацієнтів. Можливо, Вам слід буде піти у медичну клініку, яка приймає пацієнтів без попереднього запису. У цих клініках працюють лікарі, медсестри та інші працівники, що надають медичні послуги. При багатьох лікарнях працюють такі клініки, вони надають медичні послуги у не екстрених випадках. Деякі клініки працюють у зручні години, тобто Ви можете відвідати лікаря ввечері та у вихідні.

Відвідування таких клінік (walk-in clinic) не настільки зручне як візит до сімейного лікаря, але, принаймні, Ви отримаєте кваліфіковану медичну допомогу. Вам не потрібно попередньо записуватися на прийом, щоб відвідати більшість з цих клінік, але, можливо, Вам доведеться почекати годину, перш ніж Ви попадете на прийом. Щоб знайти walk-in clinic поблизу, пошукайте у довіднику Yellow Pages Вашої місцевої телефонної книги у розділі «Клініки-медичні послуги» ("Clinics-medical").

Зубний лікар

Послуга пошук дантиста: скористайтеся послугою з пошуку дантиста, яку пропонує «Онтарійська асоціація дантистів» (Ontario Dental Association), щоб знайти дантиста у Вашій місцевості. Щоб знайти дантиста у будь-якій місцевості Онтаріо, окрім Торонто, зателефонуйте за номером **416-922-3900**. Це дзвінок на далеку відстань, оплачуваний за відповідним тарифом.

Для того, щоб знайти дантиста у Торонто, зателефонуйте в Академію дантистів у Торонто (Toronto Academy of Dentistry) за номером **416-967-5649**.

«Жовті сторінки»: Ви також можете пошукати дантиста у довіднику Yellow Pages Вашої місцевої телефонної книги у розділі «Дантисти» ('Dentists').

Дантистські клінічні програми

Якщо у Вашому місті є університет або коледж, можливо, він має дантистську клінічну програму для місцевих жителів. Студенти надають стоматологічні послуги під наглядом кваліфікованих дантистів. Це не безкоштовна послуга, але вона коштує дешевше ніж у дантиста.

План Страхування Здоров'я Провінції Онтаріо (OHIP) не передбачає оплату більшості стоматологічних послуг. OHIP платитиме лише у випадку, коли під загрозою знаходиться життя пацієнта і коли необхідне лікування у лікарняних умовах.

У більшості міст Онтаріо, місцева територіальна громада або Відділ охорони громадського здоров'я (Public Health Department) пропонують деякі безкоштовні стоматологічні послуги. Однак, ці послуги надаються лише дуже обмеженій категорії людей (наприклад, певним категоріям людей похилого віку та дітям). Зверніться до Вашої місцевої громади або Відділу охорони громадського здоров'я, щоб дізнатися, якими послугами Ви можете скористатися у Вашій околиці.

Дізнайтеся більше у розділі «Як мені знайти дантиста?» www.settlement.org/FD/08

ЦЕНТРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Якщо Вам потрібне медичне обслуговування, але у Вас немає картки OHIP, можливо Ви зможете отримати допомогу від «Центру охорони здоров'я місцевої громади» (Community Health Centre (CHC)). Послуги у таких центрах надаються безкоштовно або за невелику оплату. Всі види послуг надаються конфіденційно.

НЕВІДКЛАДНІ МЕДИЧНІ СИТУАЦІЇ ТА ЛІКАРНІ

У госпіталь треба звертатись лише у випадку невідкладної медичної ситуації, потреби в операції, пологів, проходження спеціальних обстежень або медичного обслуговування. Вирушаючи в лікарню, візьміть з собою Вашу картку OHIP.

НЕВІДКЛАДНІ МЕДИЧНІ СИТУАЦІЇ

У разі серйозних невідкладних медичних ситуацій зателефонуйте за номером 911. Якщо Ви або хтось з членів Вашої сім'ї раптово сильно захворіли (відчув гострий біль, втратив свідомість, не може дихати, має сильну кровотечу, гострий приступ або серйозний нещасний випадок) Вам слід зателефонувати за номером 911.

Якщо Ви не розмовляєте англійською, просто скажіть "Help!" («Допомога!») і назвіть операторові мову, якою Ви розмовляєте. Вони знайдуть перекладача, який розмовляє вашою мовою. Карета швидкої допомоги, поліція і пожежна охорона прибудуть одночасно.

Будьте готові дати по телефону наступну інформацію:

- опис того, що сталося
- Ваше місцезнаходження
- Ваше прізвище, адреса і номер телефону

Не кладіть трубку доти, доки оператор не скаже Вам зробити це.

Якщо Ви вирушите до найближчої лікарні у випадку невідкладної ситуації, йдіть до відділі екстренної допомоги (Emergency Department або Emergency Room (ER)). ER часто дуже зайняті. Крім випадків, коли існує загроза Вашому життю, Вам, можливо, доведеться провести кілька годин в очікуванні прийому лікаря.

Якщо у Вас не буде страхування ОНІР або приватного страхування здоров'я, лікарня надішле Вам рахунок за транспортування каретою швидкої допомоги та інші медичні послуги, яких Ви потребували.

ДОПОМОГА У КРИЗОВІЙ СИТУАЦІЇ

Кризові або антистресові центри надають безкоштовні та конфіденційні телефонні консультації 24 години на добу, 7 днів на тиждень. Зателефонуйте у кризовий центр якщо

- Ви думаєте вчинити самогубство
- Думаєте, що хтось інший може думати вчинити самогубство
- Вам просто треба поспілкуватися

Ви можете знайти телефонні номери кризових/антистресових центрів на сайті www.settlement.org/FD/04.

ТЕЛЕХЕЛС ОНТАРІО

Якщо Ви захворіли, але не знаєте, чи потрібно Вам звернутися до відділення надання невідкладної медичної допомоги у місцевій лікарні, зателефонуйте у «Телехелс Онтаріо» (Telehealth Ontario).

Телехелс Онтаріо – це безкоштовна і конфіденційна телефонна послуга, якою Ви можете скористатися для отримання поради від дипломованої медичної сестри. Ця послуга доступна 24 години на добу протягом 7 днів на тиждень. Послуга надається англійською і французькою мовами, є можливість перекладу на кілька інших мов.

Зателефонуйте за номером 1-866-797-0000 з будь-якої точки Онтаріо.

Зателефонувавши на «Телехелс Онтаріо», Ви розмовлятимете з дипломованою медсестрою. Медсестра попросить Вас описати Вашу проблему та відповісти на запитання про те, наскільки вона серйозна. Потім медична сестра підкаже що Вам слід зробити або скаже, до якого лікаря Вам слід звернутися чи дасть Вам телефонні номери послуг, які пропонуються Вашою місцевою громадою.

Не телефонуйте на «Телехелс», якщо Ви знаєте, що Вам потрібна невідкладна медична допомога – наберіть номер 911.

ТЕРИТОРІАЛЬНІ АБО ГРОМАДСЬКІ ВІДДІЛИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

«Відділ охорони громадського здоров'я» (Public Health Department) займається опікою здоров'я всього населення територіальної громади. До складу фахівців, які працюють у цих відділах входять лікарі, стоматологи, медичні сестри, спеціалісти з харчування, а також багато інших фахівців галузі охорони здоров'я. «Відділ охорони громадського здоров'я» надає послуги у трьох сферах: охорона здоров'я (профілактика захворювань), раннє виявлення проблем із здоров'ям та пропагування здоров'я (пропагування здорового способу життя серед населення).

Фахівці з охорони громадського здоров'я надають інформацію та послуги у школах та по місцю роботи. Наприклад, медсестра з відділу охорони громадського здоров'я може зробити щеплення від захворювань Вашим дітям або перевірити дітей у школі на наявність педикульозу.

Якщо відомство у справах громадянства та імміграції в Канаду (Citizenship and Immigration Canada) дало Вам форму для здійснення медичного нагляду (Medical Surveillance Undertaking form), Вам слід звернутися до місцевого відділу охорони громадського здоров'я протягом 30 днів після прибуття до Канади.

МЕДИКАМЕНТИ/РЕЦЕПТИ

План Медичного Страхування Провінції Онтаріо (OHIP) не покриває витрати на призначені ліки.

Якщо Ваш лікар дає Вам рецепт на медпрепарат, Вам слід піти з ним до фармацевта. Фармацевти – це професіонали у галузі охорони здоров'я, які можуть видати Вам прописаний лікарем препарат. Вони працюють у магазинах товарів медичного призначення і аптеках, розміщених у великих магазинах, лікарнях та центрах охорони громадського здоров'я.

Фармацевти:

- Перевіряють чи правильне дозування і кількість препарату виписаного Вам рецепту
- Повідомляють Вас про можливі побічні дії
- Перевіряють можливість взаємодії з іншими ліками, які Ви приймаєте
- Пояснюють як приймати препарат
- Відповідають на можливі запитання щодо приймання препарату

Виписані ліки можуть бути дорогими.

Як правило, аптека бере плату за відпуск по рецепту. Це плата, яку аптека стягує за приготування ліків. Оплата за відпуск по рецепту в аптеках Онтаріо становить від \$1.99 до \$16.95. Фармацевт додає цю суму до вартості препарату.

Знайдіть додаткову інформацію про охорону здоров'я в Онтаріо на [Settlement.Org](http://www.settlement.org): www.settlement.org/FD/09.

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

НОМЕР СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ (SOCIAL INSURANCE NUMBER (SIN))

Для того, щоб працювати у Канаді, Ви повинні мати Номер соціального страхування (SIN).

Закон забороняє роботодавцю приймати Вас на роботу без цього номера. Крім цього, Ви використовуєте цей номер, коли маєте намір скористатися урядовими послугами або платите податки.

Подання заявки на отримання SIN

Щоб подати заявку на отримання SIN Вам слід прийти до «Сервіс Кенеді Центру» (Service Canada Centre). Зателефонуйте за номером **1-800-206-7218**, щоб знайти найближчий центр або відвідайте www.settlement.org/FD/04.

У «Сервіс Кенеді Центрі» Вам треба буде заповнити заявку. Крім цього, Вам треба буде пред'явити документи, які підтверджують Ваш імміграційний статус. Щоб дізнатися про те, які документи вони приймають, відвідайте веб-сторінку «Сервіс Кенеді» за адресою www.settlement.org/FD/21 або зателефонуйте за вищезгаданим номером. Після того, як Вашу заявку буде прийнято, Вам надішлють картку, на якій буде вказано Ваш SIN.

Пред'явлення картки SIN роботодавцеві

Роботодавець повинен просити всіх нових працівників пред'явити картку SIN при прийомі на роботу. Ви повинні показати свою картку SIN роботодавцеві протягом трьох (3) днів від початку роботи.

Якщо Ваш SIN починається на цифру "9", тоді це тимчасовий SIN. Перш ніж роботодавець зможе Вас прийняти на роботу, він має також побачити Ваш дозвіл на роботу (work permit) виданий Відомством у Справах громадянства та імміграції в Канаду (Citizenship and Immigration Canada).

Ви не повинні завжди показувати Вашу картку SIN

Багато комерційних фірм просять показати Вашу картку SIN як посвідчення або для перевірки Вашого кредитного рейтингу.

Ваша картка SIN не є посвідченням особи. Не показуйте її та не давайте вказаний на ній номер особам, яким він не потрібен. Закону, який забороняв би комерційній установі просити Вас показати Вашу картку SIN немає, але Ви не повинні показувати її їм.

Деякі люди використовують вкрадені або загублені картки SIN для того, щоб отримати доступ до важливої особистої інформації людей, уряду чи комерційних фірм.

Якщо хтось влаштувався на роботу і використовує Ваш SIN, Вам доведеться платити податки за гроші, які він отримав.

Закон передбачено, що Ви повинні показувати Ваш SIN в урядових установах усіх рівнів, а також у всіх установах, де Ви отримуєте дохід або відсотки (банки, кредитові спілки).

ПОШУКИ РОБОТИ

“Чи легко знайти роботу в Онтаріо?” – це питання задають багато новоприбулих на форумах Settlement.Org. На нього немає легкої відповіді, можна лише сказати, що у Канаді не завжди легко знайти роботу, що відповідає Вашій кваліфікації та досвіду.

Ви часто чутимете, що роботодавців цікавить «Канадський досвід роботи» ('Canadian experience'). Чому їх цікавить цей «Канадський досвід роботи»? Роботодавці вважають, що це свідчить про добре знання мови та навички спілкування і про те, що Ви знаєте як функціонує Канадська ділова культура.

Вам слід навчитися демонструвати цінність Вашої здобутої за кордоном освіти та досвіду роботи. Багато роботодавців не знають як оцінити Ваш досвід роботи, тому Вам слід показати їм наскільки він буде цінним для них.

Знання мови

Якщо Вам надто важко читати цей текст (англійською – прим. перекладача), тоді, можливо, Ви не готові працювати в Онтаріо на роботі, де використовується технічна англійська мова. Для Вас дуже важливо мати хороше знання англійської мови перш ніж Ви прибудете в Онтаріо.

Англійська – це головна мова у провінції. Вільне володіння англійською допоможе Вам у роботі і полегшить для Вас облаштування у новій громаді. Є велика кількість багатомовних громад, де Ви зможете зустріти людей, які розмовляють Вашою рідною мовою. Але, якщо Ви іммігруєте в Онтаріо назавжди, Вам слід навчитися добре розмовляти, читати і писати англійською.

Дідова культура

Ви можете помітити деякі відмінності у тому, як люди працюють та провадять бізнес у Канаді, порівняно з тим як це робиться у Вашій країні. У кожній країні ведення бізнесу має свої особливості. Ніхто не зможе точно описати Вам у чому полягає різниця. Вам треба попрацювати в Онтаріо, щоб самому побачити це. Тоді Ви зможете побачити як переконати роботодавця у тому, що Ви саме той працівник, який йому потрібен і що Ви добре працюватимете у його компанії.

З цим важко змиритися, але, можливо, Вам не вдасться відразу знайти роботу своєї мрії. Можливо Вам доведеться взятися за «роботу для виживання» ("survival job") відразу після приїзду. Якщо Вам пощастить, ця робота може відповідати Вашій кваліфікації, але буде рівнем нижче ніж Ваша попередня робота.

Пошуки роботи

У кожного новоприбулого своя історія пошуків роботи. Хтось за кілька місяців знаходить роботу у тій самій галузі, що і його попередня робота. Іншим на це потрібні роки. Перед приїздом знайдіть час для дослідження канадського ринку праці. Дізнайтеся про те, яку Ви можете отримати допомогу і як можна легко знайти більше роботи в Онтаріо.

Пошуки роботи в Онтаріо можуть бути зовсім не такими, як Ваші пошуки у минулому. Можливо, Вас навіть здивує сама потреба у пошуку роботи. Можливо, Вам доведеться писати резюме або створювати портфоліо своїх робіт. Чи знаєте Ви про те, яке резюме від Вас очікують роботодавці у Вашій галузі? Можливо, Вам потрібна буде допомога у пошуку роботи в Канаді.

Допомога

Уряд не влаштовує людей на роботу. Є урядові програми, які допоможуть Вам у пошуку роботи, але ці програми не гарантують Вам працевлаштування. Якщо хтось каже, що може гарантувати Вам працевлаштування, це може означати, що Вам намагаються щось продати. Будьте обережні і не поспішайте платити за це гроші.

Багато громадських агенцій пропонують послуги з пошуку праці для новоприбулих. Ваша територіальна громада запропонує ці послуги безкоштовно.

Новоприбулим не так легко знайти роботу в Онтаріо. Чому? Ось деякі справи, над якими Вам варто застановитись і подумати:

- Як знайти роботи, які не рекламуються.
- Чи Ви впевнені, що рівень володіння мовою є достатній для даної роботи.
- Чи готові Ви почати працювати з нижчої посади або з роботи у малій чи середній за розмірами компанії?
- Чи розумієте Ви канадську культуру праці, а також важливість вміння спілкуватися і працювати в команді та організаційних навиків?

Ви не можете знати всього про канадську культуру праці вперше прибувши в Онтаріо. Є багато речей, яких потрібно навчитися, однак є багато людей, які можуть допомогти Вам.

Найкраще вирішення - це звернутись за допомогою Агенції з адаптації можуть допомогти Вам знайти роботу і облаштуватися у Вашій місцевій околиці.

Деякі з громадських служб надають індивідуальні консультації. Працівник допоможе Вам скласти резюме і супровідний лист, знайти місцеві компанії. Є програми, які допоможуть навчити Вас пошуку роботи за спеціальністю у Канаді.

Без допомоги такої програми Ви можете розіслати 200 резюме і не отримати жодної відповіді. Скориставшись допомогою, Ви можете знайти роботу, про яку справді мрієте.

Кожна з агенцій, що надають допомогу іммігрантам в Онтаріо може надати Вам допомогу у пошуку нової роботи. Зайдіть на розділ «Знайдіть допомогу поблизу від дому» на www.settlement.org/FD/04, щоб знайти найближчі організації.

Вам також зможуть розповісти про послуги з працевлаштування для певних груп осіб, таких як:

- Професіонали та кваліфіковані робітники з освітою, здобутою в різних країнах
- Жінки
- Молодь
- Працівники старшого віку

Багато агенцій з адаптації в Онтаріо проводять безкоштовні семінари з пошуку роботи (Job Search Workshops), щоб допомогти новоприбулим навчитися пошуку роботи в Онтаріо. Такі семінари тривають 3 чи 4 дні. Щоб взяти в них участь, Ви повинні мати статус постійного жителя (Permanent Resident), який має право легально працювати в Канаді.

Можливо, Ви будете розчаровані після першого пошуку роботи, бо не знатимете чому комерційні фірми не зацікавлені брати на роботу особу з Вашою кваліфікацією. Вам слід дізнатися чого хочуть роботодавці, а це набагато більше ніж просто кваліфікація, яка потрібна для виконання роботи.

Можливо Вам буде потрібно здобути нові вміння або поновити ті, які у Вас вже є. Є багато способів отримати допомогу і навчання. Деякі види навчання платні. Інші є безкоштовними для певних категорій людей. Організації, що надають послуги з адаптації можуть допомогти Вам дізнатися більше про те, яке навчання Ви можете пройти.

СТАНДАРТИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Федеральне та провінційне трудові законодавства захищають Ваші права як працівника. «Акт про стандарти працевлаштування в Онтаріо» (Ontario Employment Standards Act) захищає права більшості працівників в Онтаріо.

Ніхто не може дискримінувати Вас за віком, статтю, релігією, расою або сексуальною орієнтацією. Будь-який роботодавець, хто дискримінує Вас за такими ознаками порушує закон.

Згідно з цим законом, на працівників також покладаються певні обов'язки. Ви повинні дізнатися про те, як законодавство допоможе Вам залишитися здоровими і неушкодженими на роботі. Якщо Ви хочете, щоб до Вас справедливо ставилися на роботі інші, Вам треба вивчити відповідні положення законів.

Для отримання додаткової інформації щодо Ваших прав та обов'язків на роботі, Ви можете відвідати розділ «Стандарти працевлаштування» на Settlement.Org: www.settlement.org/FD/10.

ОЦІНКА ОСВІТИ І КВАЛІФІКАЦІЇ

Якщо Ви подаєте заявку на роботу або освітню програму, роботодавець або навчальний заклад можуть попросити Вас надати підтвердження Вашого рівня освіти або кваліфікації. Роботодавець або навчальний заклад також захочуть знати як Ваша професійна підготовка прирівнюється до дипломів та сертифікатів, що видаються в Канаді.

Можливо Вам потрібно буде отримати оцінку документів про освіту, щоб показати їм.

Оцінка документів про освіту - це порівняння ваших документів про освіту з їх канадськими еквівалентами. Коли ви отримаєте оцінку Ваших документів про освіту, Вам нададуть письмовий звіт або лист, який описуватиме кожен з Ваших сертифікатів, дипломів або ступенів. У цьому листі повинні вказуватися канадські еквіваленти Ваших оцінок і документів.

Якщо Ви хочете працювати в певній галузі і мати професійний титул (наприклад інженер або перукар) Вам потрібна буде ліцензія або сертифікат. Щоб отримати цю ліцензію, Вам слід буде зареєструватися в асоціації, що займається регулюванням відповідного виду діяльності. Деякі з навчальних закладів мають власну процедуру оцінки.

Оцінка документів про освіту є платною послугою. Перш ніж платити поговоріть з роботодавцем, освітнім закладом чи відповідною професійною асоціацією про те, який вид оцінки їм потрібен,.

Оцінка, приготовлена для роботодавця може відрізнятися від тієї, що приготовлена для освітньої програми.

Прибувши до Канади, спочатку ознайомтеся з різними установами, що надають послуги з оцінки та з їхніми звітами, перш ніж звернутись до них . Вам можливо, буде потрібна оцінка для працевлаштування, імміграції, вищої освіти, ліцензування чи професійного навчання. Спробуйте отримати один варіант, який Ви б могли використати для різних цілей, замість того, щоб купувати кілька для різних потреб.

Для отримання детальнішої інформації відвідайте розділ «Працевлаштування» (Employment) на Settlement.Org: www.settlement.org/FD/11.

ОСВІТА

ЗАПИС ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ

Згідно з законом, в Онтаріо всі діти віком від 6 до 18 років мають ходити в школу. Але більшість дітей починають школу з дитячого садка в 4 або 5 років. Після одного або двох років у дитячому садку вони йдуть у перший клас. Дитячий садок і школа до 8 класу називається «початковою школою» (elementary school). Класи з 9 по 12 називаються «середньою школою» (secondary school або high school).

Ви повинні зареєструвати своїх дітей у місцевій школі або шкільній раді (school board). Зателефонуйте у місцеву шкільну раду, щоб дізнатися місцезнаходження найближчої школи і як зареєструвати Вашу дитину. Діти, які досягли віку, у якому можна йти до середньої школи можуть дізнатися про спеціальні програми у деяких школах, перш ніж йти до школи. Ви можете дізнатися про це у найближчій школі або шкільній раді.

Більшість дітей в Онтаріо ходять до безкоштовних державних шкіл (public schools). Крім цього, існує окрема система загальнодоступних католицьких шкіл (Catholic schools). Школи кожної з цих систем підпорядковуються місцевим шкільним радам. Шкільна рада може повідомити Вам назви шкіл, куди може ходити Ваша дитина.

Імміграційний статус дітей або їхніх батьків чи опікунів не є перешкодою для відвідування дітьми шкіл. Якщо у Вас виникли проблеми при записі дитини у школу через імміграційний статус, зверніться за допомогою у Вашу місцеву громадську юридичну консультацію (Community Legal Clinic for help).

Шкільний рік розпочинається у вересні, наступного дня після Дня Праці (Labour Day) і закінчується наприкінці червня. Кожна шкільна рада індивідуально вирішує чи дозволяти дітям розпочинати навчання пізніше протягом року.

Ви можете знайти потрібну Вам інформацію про шкільну систему у «Довіднику новоприбулого про освіту в Онтаріо»: www.settlement.org/FD/12.

ОСВІТА ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ

Можливо, Ви також схочете пройти курси або знайти навчальну програму, пов'язану з Вашою кар'єрою. Ви можете знайти інформацію про те, що Вам може бути запропоноване і як отримати до цього доступ на Settlement.Org у розділі «Освіта»: www.settlement.org/FD/13

Вивчення англійської мови

Після приїзду Ви, можливо, схочете покращити свій рівень знань англійської мови. Як для нового іммігранта, для Вас дуже важливо вміти без труднощів спілкуватися англійською. Це допоможе Вам знайти роботу і швидко облаштуватися в Онтаріо.

«Мовна підготовка новоприбулих в Канаду» (Language Instruction for Newcomers to Canada (LINC) – це безкоштовна програма навчання англійської для нових іммігрантів в Канаду.

Щоб взяти участь у програмі LINC Ви повинні:

- Бути постійним жителем Канади (Permanent Resident of Canada (Landed Immigrant)) або біженцем зі статусом (Convention Refugee)
- **Або** бути новоприбулим, якому дозволено залишитися в Канаді, якому CIC планує дати статус постійного жителя і який ще не є громадянином Канади

i

- Бути старшим віком ніж випускники школи (18 років або більше)
- Пройти тестування рівня знань у «Центрі оцінки рівня мовних знань» (Language Assessment Centre).

При деяких курсах LINC є дитячі садки.

По всій провінції Онтаріо курси LINC діють при:

- школах
- громадських коледжах
- агенціях з адаптації іммігрантів
- громадських організаціях

Реєстрація у LINC

Щоб зареєструватися на курсах LINC, Ви повинні прийти до «Центру оцінки знань LINC». У цих центрах перевірять Ваш рівень володіння мовою і допоможуть зареєструватися на курси LINC.

Персонал центру перевірить Ваші можливості у слуханні, мовленні, читанні та письмі. Тест може тривати від однієї до трьох годин. Чим вищим є Ваш рівень володіння мовою, тим довше триває тест.

У центрі Вам допоможуть зареєструватися на потрібному рівні. Зателефонуйте в агенцію з адаптації або в інформаційний центр Вашої громади (Community Information Centre) і запитайте де знаходиться найближчий «Центр оцінки рівня володіння мовою» (LINC). Вам треба буде зателефонувати у центр і домовитися про час візиту.

Ви можете знайти контактну інформацію про ці організації у розділі «Знайдіть допомогу поблизу дому» на Settlement.Org: www.settlement.org/FD/04.

Вивчення англійської мови на вищому рівні

Ви можете отримати вищий рівень вивчення англійської мови в:

- університетах
- громадських коледжах
- приватних мовних школах
- громадських організаціях

Зверніться до цих освітніх закладів або організацій безпосередньо, щоб отримати інформацію про курси та плату за навчання. Деякі з них безкоштовні, але інші можуть бути платними.

Для отримання детальнішої інформації про мовні курси відвідайте розділ «Англійська як друга мова» на Settlement.Org: www.settlement.org/FD/14.

ІМІГРАЦІЯ І ГРОМАДЯНСТВО

КАРТКА ПОСТІЙНОГО ЖИТЕЛЯ (КАРТКА КЛЕНОВОГО ЛИСТКА)

Ви отримаєте свою картку постійного жителя (PR картку) поштою після прибуття до Канади. По прибуттю до Канади і проходженню імміграції Ви повинні подати офіцерам імміграційної служби поштову адресу, куди вони зможуть надіслати картки.

Якщо Ви не дали своєї поштової адреси представникам Міністерства у справах громадянства і імміграції в Канаду (Citizenship and Immigration Canada (CIC)), зробіть це якомога швидше. Відвідайте веб-сторінку CIC або зверніться до телефонного центру PR карт (PR Card Call Centre) і повідомте свою адресу.

Якщо Ви не отримаєте Вашу PR карту протягом 30 днів після повідомлення адреси CIC, зателефонуйте у телефонний центр CIC.

Якщо CIC не отримає Вашу адресу протягом 180 днів з дня Вашого прибуття у Канаду, Вам доведеться знову подавати заявку на отримання PR картки і платити за це.

PR картка – це посвідчення особи, що підтверджує Ваш статус постійного жителя.

При виникненні запитань стосовно картки постійного жителя, дзвоніть у телефонний центр PR карток.

ВИМОГИ, ПОВ'ЯЗАНІ ЗІ СТАТУСОМ ПОСТІЙНОГО ЖИТЕЛЯ

Після прибуття Ви можете виїхати за межі Канади. Однак, Ви повинні бути фізично присутні у Канаді протягом 730 днів (2 років) протягом кожного 5-річного періоду, щоб зберегти свій статус постійного жителя.

Це означає, що в загалом Ви можете проводити до 3 років за межами Канади протягом 5-річного періоду. Якщо Ви покидаєте країну на довгий термін, Вам слід довести CIC, що Ви плануєте продовжувати жити в Канаді.

ПРАВА І ОБМЕЖЕННЯ СТАТУСУ ПОСТІЙНОГО ЖИТЕЛЯ

Права постійних жителів

- Будь-де жити і працювати в Канаді
- Отримувати правову допомогу (допомога людям, у яких немає грошей оплатити послуги адвоката)
- Отримати провінційне страхування здоров'я
- Право на освіту
- Право на роботу
- Права згідно з законами, що захищають права працівників:
  - Здоров'я і безпека
  - Стандарти працевлаштування
  - Страхування при працевлаштуванні

- Колективний договір
- Компенсація працівникам
- Права людини
- Право на пільги від соціальних служб, таких як «Служба опіки працівниками Онтаріо» (Ontario Works), житло за низькими цінами і догляд за дітьми, притулки, програми по безкоштовному забезпеченню їжею та одягом, консультації та інші види допомоги у громадських агенціях.

Обмеження статусу постійного жителя

- Відомство у справах громадянства та імміграції в Канаду може відмовити Вам у праві залишитися в Канаді, якщо:
  - У Вас були підроблені документи і Ви наддали неправдиву інформацію, подаючи заявку на отримання статусу постійного жителя або після прибуття в країну.
  - Ви не дотримувалися умов Вашого статусу постійного жителя (якщо такі були).
  - Вас визнано винним у скоєнні кримінального злочину.
  - Власті вважають, що ви займалися шпигунською діяльністю, причетні до організованої злочинності або скоїли військові злочини.
- Ви не можете голосувати на виборах або бути кандидатом на політичну посаду.

ІМІГРАЦІЙНІ ЗАПИТАННЯ

Якщо у Вас є будь-які запитання щодо імміграції, Вашого статусу або доступних для Вас послуг, зверніться до агенції з адаптації. Ви можете знайти агенцію з адаптації, прибувши до нової територіальної громади. Ви можете знайти список цих агенцій на Settlement.Org у розділі «Знайдіть допомогу поблизу від дому»: www.settlement.org/FD/04.

Також Ви можете безкоштовно зателефонувати у телефонний центр СІС з будь-якого місця в Онтаріо.

Ви можете отримати інформацію з записаного повідомлення 24 години на добу протягом 7 днів на тиждень.

Якщо Ви хочете поговорити з оператором, зателефонуйте з 8:00 до 16:00 з понеділка по п'ятницю. Телефонний центр пропонує послуги лише англійською та французькою.

**Для отримання інформації про
імміграцію та громадянство
зверніться до телефонного
центру СІС
1-888-242-2100**

ПРАВОВІ ПОСЛУГИ

ПРАВА ЛЮДИНИ

В Канаді існує рівноправ'я чоловіків та жінок, які мають однакові права. Ці права описані у «Канадській хартії прав та свобод» (Canadian Charter of Rights and Freedoms). Будь-який прояв агресії - фізичної, моральної або фінансової – по відношенню до будь-якої особи заборонений.

Багато громадських агенцій працюють з метою розповісти людям про права видимих меншин, жінок, гомосексуалістів, лесбіянок, інвалідів та літніх людей. «Кодекс прав людини Онтаріо» (Ontario Human Rights Code) захищає людей від дискримінації.

Дискримінацією називають несправедливе поводження на основі:

- віку
- кольору
- фізичних можливостей
- походження
- раси
- подружнього статусу
- сімейного статусу
- походження
- правопорушень у минулому (кримінальної історії)
- залежності від громадської допомоги
- релігії
- громадянства
- етнічного походження
- статі
- чи сексуальної орієнтації.

«Кодекс прав людини Онтаріо» говорить, що кожен має право свободи від дискримінації при звертанні за отриманням послуг, товарів або послуг, житла, контрактів, роботи та членства в організаціях.

ПОЛІЦІЯ

В Онтаріо та по всій Канаді поліція відокремлена від уряду і армії. В Онтаріо є три рівні поліції:

- місцева (або муніципальна) поліція
- Провінційна поліція Онтаріо (ОПП)
- Та національна поліція, яку називають Королівською Канадською Кінною Поліцією (RCMP).

Більшість поліцейських служб в даний час практикують роботу з громадськими центрами. Це означає, що офіцери поліції працюють з мешканцями кожного громадського центру, з метою запобігання злочинності та підвищення безпеки.

Коли поліція зупиняє, обшукує, арештовує або затримує Вас, її офіцери повинні дотримуватися дуже строгих правил. Офіцери поліції повинні повідомити Вас

- Чому вони затримують Вас,
- Повідомити Вам всі Ваші права,
- Переконатися, що Ви їх розумієте

Якщо Ви заарештовані або обвинувачуєтеся у скоєнні злочину, у Вас є право на отримання послуг адвоката. Ви маєте право вибрати адвоката і право на юридичну консультацію Вашою рідною мовою.

ПОСЛУГИ АДВОКАТА

Дуже важливо знайти хороших адвокатів. Ось кілька способів розпочати пошуки:

- Запитайте друзів, колега та родичів, чи знають вони адвоката, якого вони могли б порекомендувати
- Запитайте поради у працівника служб з адаптації новоприбулих або працівника агенції, що надає соціальні послуги
- Пошукайте у розділі «Жовті сторінки» (Yellow Pages) телефонної книги у підрозділі «Адвокати» ("Lawyer")
- Зв'яжіться зі «Службою надання довідок про адвокатів» (Lawyer Referral Service), що діє при «Спілці юристів Верхньої Канади» (Law Society of Upper Canada)
- Відвідайте веб-сторінки, на яких містяться переліки юридичних фірм та адвокатів

«Служба надання довідок про адвокатів» (Lawyer Referral Service (LRS))

«Служба надання довідок про адвокатів» (LRS) може дати Вам номер телефону адвоката у Вашій місцевості, який працює у тій сфері права, яка пов'язана з Вашою ситуацією. Ви також можете попросити LRS знайти адвоката, який розмовляє Вашою рідною мовою.

Ви можете зателефонувати адвокатів з LRS для отримання консультації, тривалість якої не перевищує тридцять (30) хвилин. Ви можете вирішити не наймати цю особу як свого адвоката, але не можете просити LRS надати ще одну довідку з тієї ж юридичної проблеми.

«Служба надання довідок про адвокатів»

1-800-268-8326

416-947-3330 (in GTA)

ЮРИДИЧНІ КЛІНІКИ У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ (COMMUNITY LEGAL CLINICS)

Крім цього, Ви можете отримати юридичну допомогу від юридичної клініки у громадському центрі. У клініках працюють адвокати та громадські юридичні працівники, які допоможуть Вам. Переважно Ви повинні проживати у районі, який обслуговує клініка. Крім цього, Ви маєте бути неспроможні самостійно оплатити послуги адвоката.

Клініки пропонують послуги лише у певних юридичних сферах. А саме:

- Суперечки між орендодавцем житла та орендатором
- Компенсація працівникові
- Страхування працівників
- Соціальна допомога
- Канадський пенсійний план
- Закони про біженство та імміграцію
- Трудове законодавство
- І права людини.

Як правило, клініки не надають послуг з кримінального та сімейного права. Для отримання цих послуг Вам потрібен приватний адвокат та «Свідоцтво про правову допомогу».

Вам не потрібне «Свідоцтво про правову допомогу» для отримання допомоги від громадських юридичних клінік. www.settlement.org/FD/25

ГРОМАДА ТА ВІДПОЧИНОК

ВЛИЙТЕСЯ У ГРОМАДУ

Ви витратите багато часу на пошуки житла, вивчення або вдосконалення англійської мови та пошуки роботи. Але Ви швидше влиєтеся у Вашу нову громаду в Онтаріо, якщо візьмете участь у заходах з відпочинку та справах громади. До того ж, Ви зустрінете нових людей та налагодите зв'язки, які допоможуть Вам у пошуках роботи.

У кожному місті Онтаріо є громадські програми та програми з відпочинку, а також заклади, які Ви можете відвідувати. Часто вони безкоштовні або коштують дуже недорого.

Влітку багато батьків хочуть дізнатися про спортивні або розважальні заходи для своїх дітей. Це так звані «денні табори», «літні табори» та «літні програми». Ви часто можете знайти інформацію про них у громадському центрі або біля плавального басейну Вашої околиці.

Дізнайтеся про програми, що пропонуються Вам та Вашій сім'ї. Існують програми для усіх вікових груп, зокрема, програми з фітнесу, образотворчого мистецтва і ручних робіт, а також соціальні гуртки. В залежності від пори року проводяться різні заходи. Наприклад, Ви можете знайти безкоштовні катки взимку та плавальні басейни влітку.

Відвідайте інформаційний центр Вашої громади або агенцію з адаптації щоб довідатися про ці програми. Крім цього, Ви можете звернутися до Вашого місцевого «Департаменту парків та відпочинку» (Parks and Recreation Department).

БІБЛІОТЕКИ

Бібліотека – це важлива громадська установа у Вашій околиці. У бібліотеках є матеріали для людей різного віку. Для того, щоб брати книги або користуватися комп'ютером у бібліотеці, Вам слід отримати бібліотечну картку. Щоб отримати її, Вам потрібно буде принести посвідчення особи (наприклад, права водія або карту постійного жителя) та лист, на якому вказано Вашу адресу (наприклад, рахунок за телефон). Бібліотеці потрібно підтвердження Вашої особи та Вашої місцевої адреси. Картка видається безкоштовно людям, які проживають у даній околиці.

Ось деякі програми та послуги, які Ви можете знайти у бібліотеці:

- Гуртки домашньої роботи, які допомагають школярам у виконанні домашніх завдань
- Читання та ігри у бібліотеці для дітей
- Лекції та база даних з пошуку роботи та планування кар'єри
- Вивчення англійської, на яких викладачі навчають правопису та граматики і допомагають удосконалювати навички читання
- Багатомовні підбірки: книг, касет, газет та журналів різними мовами
- Матеріали для вивчення англійської, як другої мови (ESL)
- Презентація творів місцевих авторів та художників
- Лекції чи заняття на різні теми, такі як здоров'я та особисті фінанси

Комп'ютери є важливою частиною роботи бібліотек. У багатьох бібліотеках є комп'ютери та принтери, які Ви можете використовувати для роботи з текстами, пошуку інформації про роботу та доступ до інтернету

РОЗВАГИ

Всі громадські центри в Онтаріо проводять безкоштовні або недорогі для відвідувачів заходи, святкування, паркові, мистецькі та культурні розваги. Мистецькі та культурні фестивалі проводяться протягом цілого року. Деякі можуть бути присвячені певному виду мистецтва, наприклад музиці, інші – певній громаді, наприклад Китайсько-Канадській громаді. Багато онтарійських культурних та мистецьких фестивалів відбуваються влітку під відкритим небом і є безкоштовними для відвідувачів. Проводяться фестивалі комедії, джазу, літератури та фільмів.

Більшість громад мають музеї, картинні галереї, історичні пам'ятки та інші місця де проходять заходи за інтересами. У багатьох галереях і музеях визначений один день на тиждень коли вхід безкоштовний або коштує менше ніж звичайно . Часто вхід для дітей та людей віком понад 65 років коштує дешевше.

Китайський Новий рік, «Паради Гордості», «Карібіана» в Торонто і свято «Вінтерлюд» в Отаві – ось кілька прикладів спеціальних подій та важливих святкувань, що проводяться в Онтаріо. Багато з них, у тому числі День Канади першого липня, є державними святами, що відзначаються парадом, феєрверками і музикою.

Відвідайте розділ «Святкування» на Settlement.Org для отримання детальнішої інформації про розваги та цікаву участь у житті Вашої громади: www.settlement.org/FD/15.

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ СПОЖИВАЧА

ОБМІН ВАЛЮТИ

Добре мати трохи коштів у канадській валюті на час прибуття в Онтаріо. Можливо, у країні звідки Ви прибуваєте кращий обмінний курс.

У міжнародному аеропорту «Торонто Пірсон» можна обміняти валюту у кіосках, які працюють з 5:00 до 23:00, сім днів на тиждень. Однак, за межами аеропорту Ви очевидно зможете знайти кращий курс обміну.

Окрім цього, Ви також можете знайти послуги з обміну валют у банках, туристичних бюро та у центральній частині більшості міст провінції. У готелях можна буде обміняти малі суми грошей, але курс обміну може бути менш вигідним. Часто найкращим місцем для обміну валют є банки.

КОРИСТУВАННЯ ТЕЛЕФОНОМ

Підключення домашнього телефону

Компанія «Бел Телефон» (Bell Telephone) надає послуги з встановлення домашнього телефону. Зателефонуйте за номером 310-BELL (310-2355) або відвідайте магазин мережі «Бел центр» (Bell Centre).

Можливо, новим іммігрантам доведеться заплатити заставу для отримання послуг домашнього телефону. Ці гроші Вам повернуть через 6 місяців. «Бел» також бере плату за підключення нового домашнього телефону. Дізнайтеся більше на сайті компанії «Бел» - www.settlement.org/FD/23

Коли «Бел» погодиться надавати Вам послугу, Вам повідомлять час, коли до Вас прийде представник компанії. Ви маєте бути вдома, щоб він мав змогу підключити телефон. Місцеві телефонні розмови з дому є безкоштовними, але за міжміські дзвінки береться додаткова плата.

Мобільні телефони

Мобільні телефони дуже популярні у Канаді і є багато планів, у яких важко одразу розібратися і з поміж яких треба вибирати! Ви можете багато дізнатися про типи планів на мобільні телефони з Інтернету перед приїздом у Канаду. Ось корисна веб-сторінка: www.settlement.org/FD/19.

Послуги, які надаються тут можуть відрізнятись від тих, що пропонуються у країні, звідки Ви приїхали. Дізнайтеся про різницю у цінах, планах та типах телефонів до підписання контракту з компанією мобільного зв'язку.

Телефонні автомати

Ви побачите телефонні автомати в аеропорту, на автобусних та залізничних станціях, у ресторанах, магазинах, торгових центрах та на деяких перехрестях. Ці телефони також називають «платними телефонами» ("payphones").

Місцеві дзвінки

Місцеві дзвінки з Вашого домашнього телефону безкоштовні, але, якщо Ви дзвоните з телефонного автомата, Вам слід буде заплатити 50 центів за місцевий дзвінок. Міжміський телефонний дзвінок коштуватиме дорожче.

Щоб передзвонити на місцевий номер:

Підніміть трубку, опустіть 50 центів у щілину і наберіть номер.

Більшість телефонів приймають 5, 10, 25 центові і 1 доларову монету. Опустивши монету номіналом 1 долар, Ви можете не отримати решти.

У деяких населених пунктах Вам, можливо, доведеться спершу набрати місцевий код. Наприклад, у Торонто та його передмістях слід набрати 416, 647, або 905 на початку телефонного номера – всього у місцевому номері 10 цифр.

Міжміські дзвінки

Ви можете підписатися на план для міжміських дзвінків з Вашого домашнього телефону або обрати використання попередньо оплачених телефонних карток. Попередньо оплачені телефонні картки для міжміських дзвінків можуть бути значно дешевшими ніж набір міжміського номера безпосередньо з домашнього телефону. Користування цими картками набагато дешевше ніж оплата міжміських дзвінків готівкою або кредитною картою при використанні телефонного автомата .

Коли Ви купуєте попередньо оплачену телефонну картку, Ви можете дізнатися про те, чи це найкраща ціна для країни, куди Ви телефонуватимете. Попросіть продавців дати Вам порівняльну таблицю. Порівняйте вартість однієї хвилини дзвінка у потрібну Вам країну на різних картках.

Ви можете також робити дзвінки за рахунок абонента, якого викликаєте ("collect calls"). Тобто, особа якій Ви телефонуєте, заплатить за дзвінок. Щоб зробити такий дзвінок, наберіть "0", потім місцевий код, номер телефону та дотримуйтеся інструкцій автоматизованої голосової системи.

Безкоштовні номери

Деякі міжміські номери є безкоштовними (toll-free numbers). Вони починаються на 1-800, 1-866, 1-877 або 1-888. Урядові установи, громадські організації та багато комерційних фірм мають безкоштовні номери.

Номери 1-900 і 1-976 не є безкоштовними. Ви платитимете за кожну використану хвилину. Часто такі дзвінки дуже дорогі.

Користування телефонною книгою

Ви можете знайти телефонну книгу або довідник у більшості телефонних автоматів.

Телефонна книга «Білі сторінки» (White Pages) має чотири розділи:

«Екстренні номери (і вказівки для користувача)» (Emergency numbers (and customer guide))

У цьому розділі містяться номери телефонів які Вам слід набирати у кризових ситуаціях, наприклад, номер поліції. Крім цього тут міститься інформація про використання телефону.

«Білі сторінки» (White pages)

Цей розділ містить дані про людей та комерційні фірми міста. Вказуються їхні номери та адреси. Списки осіб згруповано за прізвищами. Як прізвища людей, так і назви фірм посортовані в алфавітному порядку. У деяких крупних містах, як Торонто, «Білі сторінки» складаються з двох частин – особисті телефонні номери у першій та телефонні номери фірм у другій частині.

«Блакитні сторінки» (Blue pages)

Цей розділ надруковано на блакитному папері. Сюди включено урядові установи та їхні телефонні номери. Також тут є урядові послуги, які можна знайти за ключовими словами. Наприклад, щоб знайти Міністерство Охорони Здоров'я, шукайте слово «Здоров'я» у «Блакитних сторінках».

Телефонний довідник «Жовті сторінки» (Yellow Pages)

Він надрукований на жовтому папері. Тут перелічено фірми, їх також можна знайти за ключовими словами. Наприклад, щоб замовити піццу, шукайте слово «піцца» у «Жовтих сторінках» і оберіть найближчий заклад. «Жовті сторінки» у великих містах, у тому числі Торонто – це окрема книга.

У великих містах «Білі» та «Блакитні сторінки», а також «Жовті сторінки» часто друкуються у двох окремих телефонних книгах. В менших містах вони можуть міститися в одній книзі. Вказівки для користування телефоном та екстренні номери містяться на початку усіх телефонних книг.

ВІДПРАВКА ТА ОТРИМАННЯ ПОШТИ

Відправка листа або посилки

Щоб надіслати листа або посилку слід заплатити за пересилку.

Поштові послуги надаються відділеннями зв'язку та поштовими відділами при магазинах, таких як «Shoppers Drug Mart». Щоб знайти відділення зв'язку, шукайте емблему «Canada Post» у вітринах. Ви також можете скористатися телефонною книгою, щоб знайти найближче відділення зв'язку.

Вартість відправлення листа або посилки залежить від його розміру та ваги, а також від пункту призначення та обраної швидкості пересилки. Як правило, чим далі прямує посилка, тим дорожче коштує її відправлення.

Якщо Ви відправляєте посилку за кордон, Вам слід заповнити митну декларацію. Її можна отримати у відділенні зв'язку. У декларації слід вказати що містить посилка. Крім цього, слід вказати вартість та вагу посилки. Службовець відділення зв'язку може допомогти Вам заповнити цю форму.

Отримання поштової адреси

Після того, як Ви знайдете житло, люди зможуть надсилати пошту Вам додому або у поштову скриньку. До цього часу Ви можете отримувати пошту трьома способами:

Запитайте родичів або друзів, чи можна використати їхню поштову адресу. Скажіть відправникам, щоб вони надсилали пошту цим особам з поміткою "care of" (с/о).

Запитайте про послугу «до запитання» у відділенні зв'язку. У всьому світі цю послугу знають під назвою "poste restante." Пошта до запитання зберігається у місцевому головному відділенні зв'язку доти, доки її не заберуть. У великих містах, де є більш ніж одне велике відділення зв'язку, одне з них реєструється як місце відбору пошти до запитання.

ELENA GRODSKY
GD STN MAIN
TORONTO, ON M2R 5H2

Винайміть поштову скриньку у відділенні зв'язку або у магазині, що пропонує такі послуги. В результаті Ви отримаєте адресу, яку зможете давати людям, щоб отримувати від них пошту. Якщо надіслані Вам посилки будуть надто великими і не вмістяться у Вашу поштову скриньку, Вам залишать повідомлення і Ви зможете забрати посилку біля прилавка.

ТРАНСПОРТ

Водіння

Якщо Ви живете в Онтаріо і хочете водити машину, Вам потрібні права водія, видані в Онтаріо. Сайт Міністерства транспорту Онтаріо (The Ontario Ministry of Transportation (MTO)), www.settlement.org/FD/26, містить інформацію для водіїв та розповідає про реєстрацію транспортних засобів у провінції. Дізнайтеся детальніше зі статті «Як отримати права водія в Онтаріо?»: www.settlement.org/FD/16.

Ви можете використовувати іноземні права водія протягом 60 днів після прибуття в Канаду. Після цього Ви повинні будете здати екзамен з водіння і отримати онтарійські права водія. Зверніться у Міністерство транспорту Онтаріо для отримання інформації про права і правила дорожнього руху за номером **1-800-387-3445**.

Ви повинні зареєструвати свій автомобіль у «провінційній агенції з реєстрації транспортних засобів» (provincial motor vehicle licensing agency) за місцем проживання і застрахувати його. Водити автомобіль без страхування забороняється. Страхування автомобіля може бути дорогим, але Воно захистить Вас та інших водіїв у випадку ДТП.

Якщо у Вас немає автомобіля, Ви можете взяти його на прокат на день, тиждень чи довший час у компанії, що дає авто на прокат. Більшість з таких компаній можуть надати Вам інформацію про правила водіння.

Компанії з прокату автомобілів беруть плату відповідно до часу, на який Ви берете машину і відстані, яку проїжджає машина. Також Вам слід буде купити у них страхування на випадок ДТП і заплатити за використаний бензин.

Громадський транспорт

У кожному місті Онтаріо діє система громадського транспорту, у якій використовуються автобуси або трамваї. Крім цього, у Торонто діє система підземних поїздів – метро (subway). У більшості міст можна безкоштовно отримати карту з маршрутами громадського транспорту.

Система громадського транспорту Торонто (The Toronto Transit System (TTC)) пропонує інформацію по телефону більш ніж 20 мовами – зателефонуйте за номером **416-393-4636**. Крім цього, Ви можете знайти інформацію на їхній веб-сторінці: www.settlement.org/FD/17.

При використанні громадського транспорту Ви можете готівкою оплачувати кожну поїздку. У Вас має бути точна сума грошей для оплати в автобусі бо водій не зможе дати Вам решти. Якщо Ви часто користуєтеся громадським транспортом, Ви можете придбати квитки, жетони або денний чи місячний проїзний. Оплата готівкою кожної поїздки обійдеться Вам дорожче. Ви можете купувати квитки, жетони і проїзні на автобусних станціях та станціях метро, а також у деяких крамницях.

Іноді Вам треба буде пересідати з одного транспортного засобу в інший, щоб добратися куди потрібно. У таких випадках Вам буде потрібен так званий «трансфер». Це аркуш паперу, що повідомляє водієві про те, що Ви не повинні платити знову. Попросіть у водія дати Вам трансфер, коли сідатимете у перший автобус чи трамвай.

Поїздки з одного міста в інше

У більшості міст Онтаріо є автобусна або залізнична станція. На станції Ви можете дізнатися про те, куди йде автобус чи поїзд, у які дні та час ходить транспорт та скільки він коштує. Можна подзвонити у туристичне бюро і дізнатися про розклад та плату за перельоти з одного міста в інше.

Таксі

Якщо немає громадського транспорту або треба кудись швидко добратися, Ви можете взяти таксі. Можна зателефонувати у компанію, що пропонує послуги таксі і попросити їх прислати машину за певною адресою. Можна навіть зателефонувати заздалегідь і попросити забрати Вас у певний час.

Крім цього, можна «упіймати» таксі на центральних вулицях міста з інтенсивним рухом. Стійте на тротуарі і зробіть знак рукою таксистові, який не має пасажирів. Упіймати таксі на вулиці не так просто у будь-якому місті. Лише машина із знаком що світиться на даху зупиниться, щоб підібрати Вас.

Вартість проїзду у таксі з'являється на лічильнику, розміщеному спереду, поруч з водієм. Лічильник покаже мінімальну суму як тільки Ви сядете у таксі. Спитайте у водія скільки коштуватиме поїздка, перш ніж сісти у машину.

Пішоходи і правила дорожнього руху

Сигнали для пішоходів розміщені на усіх перехрестях, де є світлофори. Вони підказують Вам коли безпечно переходити через дорогу. На перехрестях з інтенсивним рухом, де немає світлофорів є розмітка пішохідних переходів.

ГРОШІ ТА ФІНАНСИ

Банки

ВІДКРИТТЯ РАХУНКУ У БАНКУ

Варто якнайшвидше ознайомитися з роботою банківської системи. Вирішіть які послуги Вам потрібні і порівняйте послуги кількох банків перші ніж відкрити рахунок.

Рахунок у будь-якому банку – це безпечне місце для збереження Ваших грошей, яке, до того ж, полегшує розпорядження коштами. Рахунок у банку також допомагає створити кредитну історію, що знадобиться Вам при позичці грошей або отриманні кредитної картки.

Є багато типів фінансових установ, де можна відкрити ощадний і/або чековий рахунок. Банки, трастові компанії або кредитові спілки надають безкоштовну інформацію про свої послуги, у

тому числі дебетні та кредитні картки. Ви можете зайти у будь-який банк і запитати про його послуги.

Вам будуть потрібні два посвідчення особи для відкриття рахунку у банку, трастовій компанії чи кредитовій спілці. Як правило, потрібно, щоб один з них містив Ваше фото. Ви не повинні класти певну суму грошей для відкриття рахунку. Вам не обов'язково мати роботу, щоб відкрити рахунок.

ВИКОРИСТАННЯ БАНКОМАТУ

Відкривши рахунок у банку, ви отримаєте так звану «банківську картку» (bank card), яку також називають «дебетною карткою». Ця картка дозволить Вам розпоряджатися коштами на Вашому рахунку за допомогою банкомата, не заходячи у банк. Ви можете використовувати банкомат, щоб покласти на рахунок гроші, знімати гроші і оплачувати рахунки. Ці банкомати називають «Машинами для автоматизованих банківських послуг» (Automated Banking Machines (ABMs)) або «Автоматизованими касирами» (Automated Teller Machines (ATMs)).

Банк попросить Вас обрати «Персональний ідентифікаційний номер» (Personal Identification Number (PIN)) для користування карткою. Це захід безпеки для запобігання використанню картки сторонніми особами. Вивчіть номер на пам'ять. Не повідомляйте Ваш PIN нікому іншому. Ви повинні вводити PIN під час кожного використання картки.

Якщо Ви використовуєте банкомат іншого банку, з Вас стягнуть додаткову плату. Ця плата буде вищою у разі, якщо Ви використовуватимете приватний банкомат. Ці машини містяться у магазинах, ресторанах та інших місцях. Часто вони беруть дуже велику оплату лише за видачу Ваших грошей. Дешевше використовувати тільки банкомати, що належать одному з банків або кредитових спілок.

Кредитні картки та створення кредитної історії

Навіть якщо у Вас є багаторічна кредитна історія у результаті співпраці з всесвітньовідомими компаніями, що поширюють кредитні картки, такими як VISA і MasterCard, Ви можете не отримати таку картку у Канаді. Це є несподіванкою для багатьох людей.

Якщо можете, не відмовляйтеся від своїх кредитних карток перед переїздом у Канаду. Ви можете не отримати таку картку тут відразу після приїзду. Якщо це станеться, Вам можуть знадобитися картки, які вже у Вас є.

Для створення кредитної історії у Канаді, подайте заявку на отримання кредитної картки. Поговоріть з персоналом Вашого місцевого банку. Можливо, Ваш банк погодиться видати Вам кредитну картку з нижчим лімітом витрат або кредитну картку з страховим депозитом (Secured Credit Card).

Для отримання secured card, Вам слід буде покласти на депозит інституції, що видає картку, певну суму грошей. Страховий депозит для кредитної картки залежатиме від кредитного ліміту, який Ви проситимете. Якщо Ви оплачуєте щомісячні рахунки за користування кредитною карткою і створюєте добру кредитну історію, Вам повернуть депозит з нарахованими відсотками. Потім Ви зможете отримати звичайну кредитну картку.

Багато мереж пропонують кредитні картки тільки для використання у своїх магазинах. Ці картки часто мають дуже високі відсоткові ставки, тому переконайтеся у тому, що Ви щомісячно сплачуєте повний баланс.

Ціни і податки

В Онтаріо Ви оплачуватимете ціну, вказану на ціннику плюс податок. У більшості магазинів не прийнято торгуватися для зниження ціни. Однак, це можливо на деяких етнічних ринках чи крамницях.

При оплаті за покупку, до загальної суми додаватиметься податок. Часто загальна сума податків становитиме 13% від ціни. Ці 13% складаються з 5% федерального податку на товари і послуги (Goods and Services Tax (GST)) та 8% провінційного податку на продаж (Provincial Sales Tax (PST)).

Ви не платите GST за деякі товари, які купуєте, наприклад, за найнеобхідніші продукти харчування та ліки, виписані лікарем. Замовивши алкоголь у ресторані, Ви повинні будете заплатити 10% податок на спиртні напої (liquor tax).

Податкові кредити

КРЕДИТ НА ПОДАТОК НА ТОВАРИ І ПОСЛУГИ (GST CREDIT)

GST – це податок, який Ви сплачуєте за більшість товарів і послуг, що продаються у Канаді. GST/HST кредит – це виплата, що не обкладається податком і здійснюється через кожні 3 місяці особам і сім'ям з низьким і середнім прибутком. Вона повертає заплачені GST або HST у повному обсязі або частково.

Ви повинні бути жителем Канади, віком від 19 років, щоб отримати цей кредит. Подайте заявку на отримання кредиту відразу після отримання «Номеру соціального страхування» (Social Insurance Number). Щоб отримати виплати GST/HST, Вам слід щороку оформляти «податок на прибуток» (Income Tax) і «повернення пільгових виплат» (Benefit Returns).

Ви можете отримати додаткову інформацію, зателефонувавши на лінію інформації про GST за номером **1-800-959-1953**.

«КАНАДСЬКИЙ ПОДАТКОВИЙ КРЕДИТ НА ДІТЕЙ» (CANADA CHILD TAX BENEFIT (CCTB))

Якщо Вашим дітям ще не виповнилося 18 років, Ви можете мати право на отримання «Канадського податкового кредиту на дітей» (Canada Child Tax Benefit (CCTB)). CCTB – це щомісячна виплата, отримувана від уряду Канади, що допомагає покривати витрати на дітей.

Ви можете отримати анкету від «Канадської агенції з мита та доходів» (Canada Revenue Agency (CRA)) з веб-сторінки www.settlement.org/FD/20. Вам слід подати заявку на CCTB як тільки Ви приїдете та оселитесь за новою адресою.

Вони приймуть рішення про належну Вам виплату на підставі кількості дітей, які у Вас є, їхнього віку, провінції, де Ви живете та доходу Вашої сім'ї, отриманого у всьому світі протягом минулих 3 років.

НАСТУПНІ КРОКИ

Ми сподіваємося, що цей довідник допоміг відповісти на деякі з багатьох запитань про початок Вашого нового життя в Онтаріо. Як бачите, Вам слід потурбуватися про багато справ і, можливо, Ви не знаєте з чого почати.

ЛАСКАВО ПРОСИМО ДО СПИСКУ СПРАВ, ЯКІ СЛІД ВИРІШИТИ У КАНАДІ

Список справ, які слід вирішити у Канаді, розміщений на сторінці 2 цього довідника, є хорошим місцем для старту. Викресліть ті пункти, які Вас не стосуються та ті, які Ви вже виконали. У довіднику міститься інформація про те, як виконати пункти, що залишилися. Якщо Вам потрібна допомога, існують числені агенції, де із задоволенням дадуть відповіді на Ваші запитання та допоможуть заповнити потрібні форми, часто безкоштовно. Натисніть на посилання у кожній секції, щоб знайти послуги у Вашому регіоні.

SETTLEMENT.ORG

Settlement.Org – це чудове місце для пошуку інформації, послуг, скачування форм та спілкування з іншими новими іммігрантами. Наступного разу, зайшовши в Інтернет, відвідайте сайт www.settlement.org.

БАЖАЄМО ВАМ УСПІХУ В ОНТАРІО!